

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET GOLUBAR protiv HRVATSKE

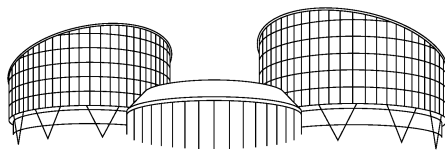
(Zahtjev br. 21951/15)

PRESUDA

STRASBOURG

2. svibnja 2017.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

U predmetu Golubar protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *predsjednica*,

Julia Laffranque,

Paul Lemmens,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani, *suci*,

i Stanley Naismith, *Tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 21. ožujka 2017. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 21951/15) protiv Republike Hrvatske što ga je hrvatski državljanin, g. Josip Golubar („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu 30. travnja 2015. godine, na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa I. Bojić, odvjetnica u Zagrebu. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva posebice je tvrdio da mu zatvorske ustanove u kojima je izdržavao kaznu zatvora nisu mogle pružiti odgovarajuću medicinsku skrb.

4. Vlada je obaviještena o gore navedenom prigovoru 8. listopada 2015. godine, a ostatak zahtjeva odbačen je kao nedopušten na temelju pravila 54. stavka 3. Poslovnika Suda.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnositelj zahtjeva rođen je 1955. godine.

6. Dana 26. veljače 2014. godine podnositelj zahtjeva počeo je izdržavati kaznu zatvora u trajanju od tri godine. Bio je smješten u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu („ZBZ”).

7. Podnositelj zahtjeva je 28. veljače 2014. godine podnio molbu sucu izvršenja Županijskog suda u Zagrebu i Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav, tražeći prekid izdržavanja kazne zatvora zbog svojeg zdravstvenog stanja. Tvrdio je da je od 5. do 12. veljače 2014. godine bio hospitaliziran u bolnici Dubrava u Zagrebu jer je pretrpio moždani udar. Također je imao dvije arteriovenske malformacije mozga, jedna od kojih je uklonjena u veljači 2013. godine pomoću radiokirurgije gama nožem, a trogodišnje visokorizično razdoblje oporavka još nije bilo završilo. Pozvao se na svoju medicinsku dokumentaciju u kojoj su utvrđeni bazalni gangliji u ventrikularnom sustavu s rizikom od krvarenja, povećanim zbog stresa uzrokovanog zatvorskim uvjetima. Također je tvrdio da su u kombinaciji s epileptičkim napadima koje je imao njegovi zdravstveni problemi mogli biti opasni po život.

8. Izvješće koje je 6. ožujka 2014. godine sastavila ZBZ potvrdilo je tvrdnje koje je podnositelj zahtjeva iznio u svojem zahtjevu, te je zaključeno:

„[Zatvorenik] predstavlja trajni visoki rizik za sebe i ustanovu u kojoj je smješten. Nalaz i mišljenje ukazuje na to da su potrebne dvije ili tri godine da se stabilizira stanje njegova mozga nakon operacije gama nožem. Smatramo da je njegov zahtjev za prekid izdržavanja kazne zatvora medicinski opravdan.”

9. Sudac izvršenja Županijskog suda u Zagrebu je 18. rujna 2014. godine odbio podnositeljevu molbu. Ta se odluka temeljila isključivo na nalazu i mišljenju dr. B., specijalista interne medicine i kardiologije. Dr. B. zaključio je da podnositelj zahtjeva nije patio od akutne bolesti i da se tijekom boravka u ZBZ-u njegova kronična bolest nije pogoršala. Dr. B. također je naveo da bi se u slučaju naglog pogoršanja podnositeljevog zdravstvenog stanja, on mogao lako premjestiti u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Naposljetku, tvrdio je da se trenutačni zdravstveni problemi podnositelja zahtjeva mogu prikladno liječiti u ZBZ-u.

10. Podnositelj zahtjeva je 25. travnja 2014. godine podnio žalbu u kojoj je tvrdio da se od odlaska u zatvor njegovo zdravstveno stanje stalno pogoršavalo, da su sami liječnici ZBZ-a preporučili da se prekine izdržavanje njegove kazne zatvora zbog zdravstvenih razloga, te da dr. B. nije mogao dati pravilno mišljenje o njegovu zdravlju jer nije bio specijalist neurologije.

11. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu je 8. srpnja 2014. godine ukinulo prvostupanjsko rješenje i naložilo prvostupanjskom sudu da pribavi nalaz i mišljenje sudskog vještaka neurologa.

12. Dana 21. kolovoza 2014. godine isti sudac izvršenja Županijskog suda u Zagrebu odbio je podnositeljevu molbu. Rješenje se uglavnom temeljilo na mišljenju dr. M., specijalista neurologije. Ona je zaključila da podnositelj zahtjeva nije patio od nikakve akutne bolesti, da se njegova kronična bolest popravila, da je dobivao dobru medicinsku skrb u ZBZ-u koja je imala na raspolaganju odgovarajuće osoblje da zadovolji podnositeljeve potrebe u pogledu medicinske skrbi koju je zahtijevalo njegovo stanje.

13. Dana 27. kolovoza i 4. rujna 2014. godine podnositelj zahtjeva podnio je žalbe u kojima je osporio kvalifikacije dr. M. i valjanost njezina nalaza i mišljenja. Tvrdio je da nije odgovorila na pitanje je li ZBZ imala odgovarajuće osoblje i je li inače mogla ispravno liječiti njegovo zdravstveno stanje. Nadalje je tvrdio da sudac izvršenja nije osvrnuo na proturječnosti između nalaza koji su iznijeli liječnici ZBZ-a u njihovom mišljenju od 6. ožujka 2014. godine i nalaza i mišljenja sudskih vještaka koje je zatražio Županijski sud u Zagrebu. Također je tvrdio da se njegovo zdravstveno stanje moglo liječiti samo u specijalističkoj zdravstvenoj ustanovi.

14. Nakon prijedloga ZBZ-a da nema potrebe za daljnjom hospitalizacijom podnositelja zahtjeva, 29. rujna 2014. godine Središnji ured Uprave za zatvorski sustav naložio je njegov premještaj u Zatvor u Zagrebu. On je podnio žalbu 2. listopada 2014. godine, tvrdeći da ni osoblje niti oprema u ZBZ-u nisu bili podobni za vršenje odgovarajućih dijagnostičkih pregleda kako bi se točno ocijenilo njegovo zdravstveno stanje. Tražio je hitan premještaj u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu u kojoj bi se mogao izvršiti pravilan dijagnostički pregled. Uprava za zatvorski sustav odbila je žalbu podnositelja zahtjeva 14. listopada 2014. godine.

15. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu je 31. listopada 2014. godine odbilo žalbu podnositelja zahtjeva protiv rješenja od 21. kolovoza 2014. godine, potvrdivši njezino obrazloženje.

16. Dana 19. studenoga 2014. godine, na vlastiti zahtjev, podnositelj zahtjeva odveden je u bolnicu Sestara milosrdnica u Zagrebu kako bi se mogli izvršiti neurološki testovi. Tijekom prijevoza u policijskom kombiju dobio je epileptički napad i izgubio svijest. To je otkriveno tek po dolasku na prednji ulaz bolnice kada su policijski službenici otvorili stražnja vrata kombija i našli ga kako leži na podu. Proveo je deset sati u bolnici i zatim se vratio u Zatvor u Zagrebu.

17. Točno neutvrđenog dana podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu protiv rješenja koja su se odnosila na njegovu molbu za prekid izdržavanja kazne zatvora i rješenja o njegovu premještaju u Zatvor u

Zagrebu. Osim prigovora iznesenih u njegovim prethodnim molbama i žalbama, podnositelj zahtjeva prigovorio je i da tijekom njegova boravka u ZBZ-u u trajanju od osam mjeseci nije imao odgovarajući pristup sanitarnom čvoru, te da je morao zatražiti od pravosudnih policajaca da ga puste iz sobe svaki put kada je morao koristiti toalet, na koji zahtjev mu ponekad nije odgovoreno na vrijeme. Budući da u ZBZ-u nije bilo dizala, da bi imao pristup svježem zraku morao se penjati po stepenicama do svoje sobe koja se nalazila na drugom katu, što je predstavljalo rizik za njegovo zdravlje. Nadalje je ponovio da ZBZ nije imala odjel za neurologiju, pa čak ni neurologa, tako da se njegovo stanje tamo nije moglo pravilno liječiti. Iako su specijalisti iz dviju civilnih bolnica u kojima je liječen prije odlaska u zatvor preporučili da se pregledi obavljaju svakog mjeseca, to mu nije omogućeno.

18. Podnositelj zahtjeva također se žalio na uvjete boravka u Zatvoru u Zagrebu. Tvrdio je da je bio smješten u sobi sa sedam drugih zatvorenika i da je nedostatak svježeg zraka u sobi pogoršao njegovo stanje. U sobi se nalazio čučavac koji nije bio u potpunosti privatan, te se iz njega širio neugodan miris. Zatvorenici su morali jesti u svojim sobama. Nije bilo dizala, što mu je sprječavalo pristup svježem zraku.

19. Podnositelj zahtjeva je 31. prosinca 2014. godine podnio još jednu molbu za prekid izdržavanja kazne zatvora zbog zdravstvenih razloga, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje. Također je prigovorio da od 19. listopada 2014. godine nije imao nikakav pristup dnevnom svjetlu i da je bilo kakav pristup svježem zraku bio spriječen gradnjom dizala u ZBZ-u.

20. Podnositelj zahtjeva je 5., 9., 15. i 17. siječnja 2015. godine odveden u bolnicu Rebro u Zagrebu. Nalaz koji je tamo sastavljen 15. siječnja ukazuje na to da nije bilo potrebe za hitnim mjerama. Također je utvrđeno da je podnositelj zahtjeva imao visoku koncentraciju tramadola (lijek protiv bolova) i njegovih metabolita, benzodiazepina (vrsta psihoaktivnog lijeka) i olanzapina (atipični antipsihotički lijek).

21. Ustavni sud Republike Hrvatske je 27. siječnja 2015. godine odbacio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao nedopuštenu zbog toga što se pobijana odluka nije odnosila na odluku o njegovim građanskim pravima ili obvezama ili optužnici za kazneno djelo protiv njega, te kao takva nije bila podložna ustavnosudskom nadzoru.

22. Dana 18. ožujka 2015. godine sudac izvršenja Županijskog suda u Zagrebu odbio je podnositeljevu molbu od 31. prosinca 2014. godine. Sudac se pozvao na prethodne nalaze i mišljenja sudskih vještaka, kao i na dodatni nalaz i mišljenje dr. S., specijalista neuropsihijatrije, koji je potvrdio da podnositelj zahtjeva nije patio od akutne bolesti, da se njegovo zdravstveno stanje nije pogoršalo i da je ZBZ bila odgovarajuće osposobljena da ga liječi u svakom pogledu. Županijski sud nadalje se pozvao na izvješća ZBZ-a od 20. i 28. siječnja 2015. godine, navodeći da podnositelj zahtjeva nije slijedio upute liječnika, da nije poduzimao mjere usmjerene na njegovo liječenje i

da je namjerno dovodio u opasnost svoje zdravlje. Nije bilo komentara o prigovorima podnositelja zahtjeva glede nedostatka pristupa dnevnom svjetlu i svježem zraku.

23. Podnositelj zahtjeva je 27. ožujka 2015. godine podnio žalbu, ponovivši tvrdnje o svojem zdravstvenom stanju, ali nije spomenuo svoje prethodne prigovore o nedostatku pristupa dnevnom svjetlu i svježem zraku. Tu je žalbu je odbilo izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu 21. travnja 2015. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

Zakon o izvršavanju kazne zatvora

24. Mjerodavne odredbe Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine” br: 128/1999, 190/2003, 76/2007, 27/2008, 83/2009) glase kako slijedi:

Pritužba zatvorenika

Članak 15.

„(1) Zatvorenik ima pravo pritužbe na postupak i odluku državnih službenika i namještenika kaznionice, odnosno zatvora.

(2) Pritužba se podnosi usmeno ili pisanim putem upravitelju kaznionice, odnosno zatvora (u daljnjem tekstu: upravitelj) ili Središnjem uredu Upravi za zatvorski sustav [Ministarstva pravosuđa] Pisana pritužba Središnjem uredu Upravi za zatvorski sustav upućuje se u oмотu koji uprava kaznionice, odnosno zatvora ne smije otvoriti.

(5) Ukoliko zatvorenik podnese pritužbu sucu izvršenja, pritužba će se smatrati zahtjevom za sudsku zaštitu iz članka 17. ovoga Zakona.”

Sudska zaštita protiv postupka i odluke uprave kaznionice, odnosno zatvora

Članak 17.

(1) Zatvorenik može podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu sucu izvršenja protiv postupka ili odluke kojom se zatvorenika nezakonito prikraćuje ili ograničava u nekom pravu iz ovoga Zakona..

(2) Sudac izvršenja će rješenjem odbiti zahtjev za sudsku zaštitu ako utvrdi da nije osnovan. Ako utvrdi zahtjev osnovanim, sudac izvršenja će rješenjem narediti otklanjanje nezakonitog prikraćivanja ili ograničavanja zatvorenika u pravu. Ako otklanjanje nezakonitosti nije moguće, sudac izvršenja rješenjem će nezakonitost utvrditi i zabraniti njezino ponavljanje.

„(3) Protiv odluke suca izvršenja ... žalbu mogu podnijeti zatvorenik i kaznionica, odnosno zatvor ...”

**Prekid izdržavanja kazne
Razlozi za prekid izdržavanja kazne zatvora
Članak 155.**

„(1) Prekid izdržavanja kazne zatvora (u daljnjem tekstu: prekid) znači privremeno otpuštanje zatvorenika iz kaznionice, odnosno zatvora, za koje vrijeme izvršavanje kazne zatvora ne teče.

(2) Prekid se može odobriti iz sljedećih razloga:

1. ako zatvorenik oboli od teže akutne bolesti ili mu se kronična bolest pogorša, a nema uvjeta za liječenje u kaznionici, odnosno zatvoru.

...”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

25. Podnositelj zahtjeva, pozivajući se na članke 3. i 8. Konvencije, prigovorio je da su uvjeti njegova boravka u zatvoru bili neodgovarajući i da je njegovo zdravstveno stanje bilo nespojivo s izdržavanjem kazne zatvora. Sud, kao gospodar pravne karakterizacije činjenica predmeta (vidjeti predmet *Bouyid protiv Belgije* [VV], br. 23380/09, odlomak 55., ESLJP 2015), smatra da se ovaj prigovor treba ispitati samo na temelju članka 3. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.”

A. Dopuštenost

1. Uvjeti boravka podnositelja zahtjeva u zatvoru

(a) Tvrdnje stranaka

26. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio sva dostupna domaća pravna sredstva što se tiče njegova prigovora o uvjetima boravka u zatvoru. Nije podnio zahtjev za zaštitu svojih prava sucu izvršenja temeljem članka 17. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (vidjeti odlomak 24. gore), već je samo zatražio prekid izdržavanja zatvorske kazne temeljem članka 155. navedenog Zakona. Međutim, samo je potonji bio propisno pravno sredstvo koje treba iscrpiti u pogledu uvjeta boravka u zatvoru. Također, ustavna tužba bila je dopuštena samo u odnosu na odluke donesene povodom takvog zahtjeva, za razliku od odluka koje se odnose na molbu za prekid izdržavanja zatvorske kazne.

27. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da bi bilo pretjerano formalno zahtijevati od njega da podnese poseban zahtjev na temelju članka 17.

Zakona o izvršavanju kazne zatvora, pored njegove molbe na temelju članka 155. navedenog Zakona.

(b) Ocjena Suda

28. Sud ponavlja kako na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije može razmotriti zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. da državama ugovornicama pruži priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu Sudu (vidjeti, na primjer, predmete *Mifsud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, odlomak 15., ESLJP 2002-VIII, i *Vučković i drugi protiv Srbije* (prethodni prigovor) [VV], br. 17153/11 i 29 drugih, odlomak 70., 25. ožujka 2014.). Obveza iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava iziskuje da se podnositelj zahtjeva na uobičajen način posluži pravnim sredstvima koja su učinkovita, dostatna i dostupna u odnosu na njegove prigovore na temelju Konvencije. Da bi bilo učinkovito, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidjeti predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, odlomak 30., 20. srpnja 2004., i gore citirani predmet *Vučković i drugi*, odlomak 71.).

29. Što se tiče pravnih sredstava u odnosu na uvjete u zatvorima u Hrvatskoj, Sud je utvrdio da pritužba podnesena nadležnom sudskom tijelu ili upravi zatvora predstavlja djelotvorno pravno sredstvo s obzirom da može dovesti do premještanja podnositelja zahtjeva iz neprikladnih uvjeta u zatvoru. Štoviše, u slučaju nepovoljnog ishoda podnositelj zahtjeva može i dalje podnijeti svoje prigovore Ustavnom sudu Republike Hrvatske (vidjeti predmete *Štitić protiv Hrvatske* (odl.), br. 29660/03, 9. studenoga 2006.; i *Dolenec protiv Hrvatske*, br. 25282/06, odlomak 113., 26 studenoga 2009.), koji je također nadležan naložiti puštanje podnositelja zahtjeva ili njegov premještaj zbog neprikladnih uvjeta u zatvoru (vidjeti, između ostalog, predmet *Peša protiv Hrvatske*, br. 40523/08, odlomak 80., 8. travnja 2010.). Doista, da bi poštovali načelo supsidijarnosti, podnositelji zahtjeva moraju, prije nego što podnesu svoje prigovore Sudu, prvo dati Ustavnom sudu Republike Hrvatske priliku da ispravi situaciju i riješi pitanja koja oni žele iznijeti Sudu (vidjeti predmete *Bučkal protiv Hrvatske* (odl.), br. 29597/10, odlomak 20., 3. travnja 2012.; i *Longin protiv Hrvatske*, br. 49268/10, odlomak 36., 6. studenoga 2012.).

30. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva prvi put iznio prigovor o uvjetima njegova boravka u zatvoru u svojoj ustavnoj tužbi, odnosno da nije imao odgovarajući pristup sanitarnom čvoru, te da je morao zatražiti od policajaca da ga puste iz sobe svaki put kada je morao koristiti toalet (vidjeti odlomak 17. gore). Međutim, prvo se trebao žaliti sucu izvršenja na uvjete njegova boravka u zatvoru temeljem članka 17. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, a zatim je trebao upotrijebiti daljnja odgovarajuća pravna sredstva, poput žalbe protiv prvostupanjske odluke i ustavne tužbe u kontekstu takvog postupka.

31. Sud također primjećuje da je u svojoj molbi za prekid izdržavanja zatvorske kazne zbog zdravstvenih razloga od 31. prosinca 2014. godine podnositelj zahtjeva prigovorio nedostatku pristupa dnevnom svjetlu i svježem zraku u ZBZ-u. Međutim, on nije ponovio te prigovore u svojoj žalbi protiv odluke suca izvršenja kojom je odbijena navedena molba.

32. Slijedi da podnositelj zahtjeva nije ispravno iscrpio domaća pravna sredstva što se tiče njegova prigovora o uvjetima boravka u zatvoru. U skladu s tim, ovaj prigovor treba odbaciti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije, zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

2. Zdravstveno stanje podnositelja zahtjeva

33. Sud primjećuje da prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke a. Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

34. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je patio od brojnih kroničnih bolesti koje su bile opasne po život i da je prije odlaska u zatvor bio hospitaliziran u devet navrata. Nakon što je podvrgnut radiokirurgiji gama nožem, trogodišnje visokorizično razdoblje oporavka još nije završilo u vrijeme kada je počeo izdržavati svoju kaznu zatvora. Nadalje je istaknuo da je u svojem izvješću od 6. ožujka 2014. godine zdravstveni tim ZBZ-a izjavio da je on „predstavljao trajni visoki rizik za sebe i ustanovu u kojoj je [bio] smješten”, te citirao preporuku da se njegova kazna zatvora prekine zbog zdravstvenih razloga. U svojim odlukama domaći sudovi nisu uzeli u obzir to mišljenje. Podnositelj zahtjeva također je tvrdio kako u zatvoru nije dobivao odgovarajuću medicinsku skrb.

35. Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva dobivao odgovarajuću medicinsku skrb u zatvoru i da su domaći sudovi propisno ispitali sve njegove prigovore u vezi s njegovim zdravstvenim stanjem. Njihove odluke o odbijanju molbe za prekid izdržavanja zatvorske kazne temeljile su se na nalazima i mišljenjima relevantnih sudskih vještaka medicinske struke koja su zatražili sudovi.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

36. Sud ponavlja da, kako bi spadalo u domašaj zabrane sadržane u članku 3. Konvencije, postupanje koje je nanoseno žrtvi ili koje je žrtva pretrpjela mora doseći minimalni stupanj težine. Procjena ovog minimalnog stupnja težine je relativna, ovisi o svim okolnostima predmeta, kao što su

trajanje postupanja, njegove tjelesne i duševne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, dob i zdravstveno stanje žrtve (vidjeti, između ostalog, predmet *Blokhin protiv Rusije* [VV], br. 47152/06, odlomak 135., ESLJP 2016, s daljnjim upućivanjima).

37. Sud nadalje ponavlja da članak 3. Konvencije nameće državi pozitivnu obvezu da osigura da zdravlje i dobrobit osobe budu odgovarajuće osigurani na način da se, među ostalim, pruži potrebna medicinska pomoć i liječenje (vidjeti predmete *Kudła protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, odlomak 94., ESLJP 2000-XI; *McGlinchey i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 50390/99, odlomak 46., ESLJP 2003-V; i *Farbtuhs protiv Latvije*, br. 4672/02, odlomak 51., 2. prosinca 2004.). Međutim, članak 3. ne može se tumačiti na način da propisuje opću obvezu puštanja osobe na slobodu zbog zdravstvenih razloga ili smještanja osobe u civilnu bolnicu kako bi mogla dobiti određeno medicinsko liječenje (vidjeti predmet *Melnik protiv Ukrajine*, br. 72286/01, odlomak 93., 28. ožujka 2006.).

38. Uprava zatvora mora zatvoreniku nuditi liječenje koje odgovara bolesti(ma) koje su mu dijagnosticirane (vidjeti predmet *Poghosyan protiv Gruzije*, br. 9870/07, odlomak 59., 24. veljače 2009.), kako su propisali nadležni liječnici (vidjeti predmet *Xiros protiv Grčke*, br. 1033/07, odlomak 75, 9. rujna 2010.). Odgovarajuće liječenje u zatvorskim ustanovama ne znači da se svakom zatvoreniku mora zajamčiti ista razina liječničke pomoći koja je dostupna u najboljim zdravstvenim ustanovama izvan zatvorskih ustanova (vidjeti gore citirani predmet *Blokhin*, odlomak 137.). U slučaju razilazećih liječničkih mišljenja o liječenju koje je potrebno kako bi se adekvatno osiguralo zdravlje zatvorenika, može biti potrebno da uprava zatvora i domaći sudovi pribave dodatni savjet liječnika specijalista kako bi ispunili svoju pozitivnu obvezu iz članka 3. (usporediti s gore citiranim predmetom *Xiros*, odlomci 87. i 89.-90.; i predmetom *Budanov protiv Rusije*, br. 66583/11, odlomak 73., 9. siječnja 2014.).

39. Sud nadalje ponavlja, budući da je osjetljiv na supsidijarnu narav svoje uloge, da njegov zadatak nije odlučivati o pitanjima koja su isključivo iz područja stručnosti liječnika specijalista i utvrditi je li podnositelj zahtjeva u stvari zahtijevao određeno liječenje ili je li izbor metoda liječenja odgovarajuće odražavao potrebe podnositelja zahtjeva (vidjeti predmete *Ukhan protiv Ukrajine*, br. 30628/02, odlomak 76., 18. prosinca 2008.; i *Sergey Antonov*, br. 40512/13, odlomak 86., 22. listopada 2015.).

(b) Primjena navedenih načela na ovaj predmet

40. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva tvrdio da je bolovao od bazalnih ganglija u ventrikularnom sustavu s rizikom od krvarenja, kao i od epileptičkih napada i da bi daljnji boravak u zatvoru podrazumijevao ozbiljan rizik od pogoršanja njegovog zdravlja. Sud prihvaća da je zdravstveno stanje podnositelja zahtjeva doista ozbiljno, što su utvrdili liječnici koji su ga pregledali. Sud stoga smatra da je podnositelj zahtjeva

iznio vjerodostojnu tvrdnju da bi njegovo zdravstveno stanje moglo biti nespojivo s uvjetima boravka u zatvoru i da je takva situacija zahtijevala pažljivu ocjenu svih relevantnih čimbenika od strane domaćih tijela.

41. Što se tiče postupaka provedenih pred domaćim tijelima, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva u svojim podnescima domaćim tijelima opetovano tražio da mu se prekine izdržavanje kazne zatvora zbog zdravstvenih razloga. Sud ponavlja da država mora osigurati da je osoba lišena slobode u uvjetima koji su sukladni s poštovanjem njezina ljudskog dostojanstva, da ju način i metoda izvršenja mjere ne podvrgavaju trpljenju ili nedaćama intenziteta koji premašuje neizbježnu razinu trpljenja inherentnu lišenju slobode, i da, s obzirom na praktične zahtjeve boravka u zatvoru, njezino zdravlje i dobrobit budu odgovarajuće osigurani (vidjeti gore citirani predmet *Kudla*, odlomci 92.-94., i predmet *Popov protiv Rusije*, br. 26853/04, odlomak 208., 13. srpnja 2006.). U većini predmeta koji se odnose na lišenje slobode osoba koje su bolesne, Sud je ispitao je li podnositelj zahtjeva dobivao odgovarajuću liječničku pomoć u zatvoru ili ne. Sud u tom pogledu ponavlja da, čak i ako članak 3. ne daje pravo zatvoreniku da ga se pusti na slobodu „na temelju samilosti”, uvijek je tumačio zahtjev da se osigura zdravlje i dobrobit zatvorenika kao, između ostalog, obvezu države da zatvorenicima osigura potrebnu liječničku pomoć (vidjeti gore citirani predmet *Kudla*, odlomak 94., te predmete *Kalashnikov protiv Rusije*, br. 47095/99, odlomci 95. i 100., ESLJP 2002-VI, *Khudobin protiv Rusije*, br. 59696/00, odlomak 96., ESLJP 2006-XII (izvadci), i *Vasyukov protiv Rusije*, br. 2974/05, odlomak 61., 5. travnja 2011.). Sud prihvaća da se od država članica ne može zahtijevati da pruže najbolju moguću zdravstvenu skrb zatvorenicima. Međutim, razina zdravstvene skrbi koja se pruža zatvorenicima trebala bi biti prikladna u okolnostima svakog predmeta. U cjelini, Sud je u svojoj ocjeni primjenjivao znatan stupanj fleksibilnosti u utvrđivanju potrebnog standarda zdravstvene skrbi, odlučujući o njemu u svakom pojedinačnom predmetu. Taj bi standard trebao biti „sukladan s ljudskim dostojanstvom” zatvorenika, no također se trebaju uzeti u obzir „praktični zahtjevi boravka u zatvoru” (vidjeti predmet *Aleksanyan protiv Rusije*, br. 46468/06, odlomak 140., 22. prosinca 2008.). Isto se treba primjenjivati i na ocjenu domaćih tijela.

42. Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva pati od raznih zdravstvenih tegoba, kako je detaljno navedeno u odlomku 7. gore. Zatražio je prekid izdržavanja kazne zatvora zbog zdravstvenog stanja. Domaći sudovi odbili su taj zahtjev zbog toga što podnositelj zahtjeva nije patio od akutne bolesti, što se njegovo zdravstveno stanje nije pogoršalo, što je ZBZ u svakom pogledu bila odgovarajuće osposobljena da ga liječi i što podnositelj zahtjeva nije slijedio upute liječnika, što nije poduzimao mjere usmjerene na njegovo liječenje i što je namjerno dovodio u opasnost svoje zdravlje (vidjeti odlomak 22. gore).

43. Sud također primjećuje da je točno da je zdravstveni tim ZBZ-a u svojem izvješću od 6. ožujka 2014. godine, sastavljenom odmah nakon što je podnositelj zahtjeva počeo izdržavati kaznu zatvora, naveo da je podnositelj zahtjeva predstavljao „trajni visoki rizik za sebe i ustanovu u kojoj je [bio] smješten”, te dao preporuku da se njegova kazna zatvora prekine zbog zdravstvenih razloga. Međutim, Sud primjećuje da su izjave zdravstvenog tima bile donekle nejasne i da su zahtijevale pojašnjenje. Da bi se razjasnila zdravstvena situacija podnositelja zahtjeva, domaći su sudovi odlučili pribaviti dodatne nalaze i mišljenja sudskih vještaka. Tri zasebna neovisna sudska vještaka dostavila su svoje nalaze i mišljenja (vidjeti odlomke 9., 12. i 22. gore). Ti su vještaci utvrdili da je ZBZ imala sve potrebne uvjete za rješavanje zdravstvenih problema podnositelja zahtjeva, te su u rujnu 2014. godine liječnici ZBZ-a zaključili kako nema potrebe za daljnjom hospitalizacijom podnositelja zahtjeva (vidjeti odlomak 14. gore). Domaći sudovi slijedili su navedene nalaze i mišljenja. Sud ne vidi ništa proizvoljno ili očito nerazumno u njihovoj ocjeni. Sud također primjećuje da se tijekom boravka podnositelja zahtjeva u zatvoru njegovo zdravstveno stanje redovito pratilo i da su nalazi i mišljenja sudskih vještaka navodili da mu je pružena odgovarajuća liječnička pomoć (vidjeti odlomke 9., 12. i 22. gore).

44. U svjetlu gore navedenih razmatranja, Sud zaključuje da su domaća tijela ispravno ocijenila sve relevantne činjenice koje se tiču zdravstvenog stanja podnositelja zahtjeva i da nema nikakvih osnova da zaključi kako zdravstveno stanje podnositelja zahtjeva nije spojivo s izdržavanjem njegove kazne zatvora.

Stoga nije došlo do povrede članka 3. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 3. Konvencije koji se odnosi na zdravstveno stanje podnositelja zahtjeva dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da nije došlo do povrede članka 3. Konvencije.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 2. svibnja 2017. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Stanley Naismith
Tajnik

Işıl Karakaş
Predsjednica

© 2017 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakciju istoga.